

Bez prošlosti nema budućnosti-Prošlost mog zavičaja.

Istraživali smo život naših predaka i prikupili razne eksponate, fotografije i narodne nošnje. Sve smo predstavili na razrednoj multimedijalnoj izložbi uz zavičajno kolo.

EVALUACIJA ZA UČENIKE

Napišite tri stvari koje su Vam se posebno svidjele na tematskoj izložbi „Kako su živjeli naši predci?“

Interes me je najviše platio, bolaci u igri koje smo igrali.

Napišite dvije stvari koje su danas tokom izložbe posebno zapalele kod vaših roditelja, deda, nena...

Moja mama je bila sretna.

Kakav je tvoj utisak o izložbi? Ocijenite nas sve zajedno! (zastikajte)

1 2 3 4 5

Šta bi volio/volela istraživati u daljem radu na projektu „Prošlost mog zavičaja?“

Volio bih da istražim više o prošlosti naših predaka.

EVALUACIJA ZA ROditELJE

Napišite tri stvari koje su Vam se posebno svidjele na tematskoj izložbi „Kako su živjeli naši predci?“

Posebno me je svidjelo i svidjela su mi se i bolaci u igri koje smo igrali.

Napišite dvije stvari koje ste danas tokom izložbe posebno zapazili kod svog djeteta!

Imao je nam da se zabavi, da se igra, da na izložbi ima svoje stvari, svoje stvari.

Kakav je Vaš utisak o izložbi? Ocijenite nas! (zastikajte)

1 2 3 4 5

Šta bi Vas napilo svoj komentar o izložbi!

Međutim, ja sam posebno svidjela i svidjela su mi se i bolaci u igri koje smo igrali.

Ono čemu težim u svom radu sa djecom je da ostvarim u najvećoj mjeri: međusobno uvažavanje i povjerenje djece i mene, kao i djece međusobno; pravednost u svakom obliku; dobre međusobne odnose; našu međusobnu podršku i ohrabrenje; stalnu međusobnu saradnju djece, djece i mene; moju stalnu saradnju i partnerski odnos s roditeljima; sigurnost djece; okruženje koje podstiče i motivira učenje; kvalitet mog i dječijeg rada; kreativnost i inovativnost; slobodu izražavanja naših ideja i zamisli; kritičnost i samokritičnost; postavljanje individualnih i zajedničkih ciljeva; učestvovanje sve djece u svim aktivnostima u skladu sa svojim mogućnostima; snažno razvijen osjećaj zajedničkog cilja.

Želim da ostvarim školu dobrog učenja i ponašanja; školu zadovoljnih učenika, roditelja i mene; kvalitetnu školu; sigurnu školu; školu u kojoj će moji učenici naučiti životne vrijednosti ; školu u kojoj će moji učenici dobiti znanje za daljnje školovanje; školu u kojoj će razviti maksimalno svoje sposobnosti; veselu školu; školu s dobrim temeljnim znanjem; školu za cjeloživotno sjećanje; školu otvorenu za sve učenike i roditelje; školu s puno raznovrsnih i svrsishovitih aktivnosti kojima ću motivirati svoje učenike za učenje i rad; pravednu školu; školu istih mjerila i šansi za sve učenike; eko-školu; školu ugodnu za sve učenike; kreativnu i modernu školu; zanimljivu i neopterećenu.

Želim vidjeti i čuti u svom razredu zadovoljnu djecu u svakom momentu; sudjelovanje svih učenika, vesela i nasmijana lica učenika i roditelja; zadovoljne i sretne sve učenike i roditelje; učeničke radove po zidovima učionice; druženje; zajedništvo; kvalitet i sigurnost; smijeh i sreću prožetu učenjem; lijepe riječi; dobre rezultate mojih učenika; da živimo sa sredinom u kojoj se nalazimo.

Meni nije toliko važno da moji učenici postižu najviše rezultate na takmičenjima. Važnije mi je da zajedno postignemno osjećaj da je ovo njihov razred (škola) u kojem vole biti, u kojem jedni drugima pomažemo i u kojem zajedno učimo, napredujemo i rastemo. Ako to uspijemo zajedno postići, onda će doći i rezultati i onda možemo sve. Osoba koja stoji na mjestu je već prestala učiti, napredovati i rasti. Mislim da sam na dobrom putu i da trebam ustrajati na tome.

MOJ MOTO: PRIJATELJSTVO – SARADNJA – UČENJE - KREATIVNOST – PRIMJENA - KOMPETENCIJA

VAŽNO MI JE:

- UVAŽAVANJE, ZADOVOLJSTVO UČENIKA I RODITELJA, KAO I MOJE OSOBNO ZADOVOLJSTVO;
- UČENJE I POUČAVANJE ;
- ODGOVORNOST ;
- ZAJEDNIČKI USPJEH

OPIS PRAKSE

U razredu sam sa učenicima realizovala projekat pod nazivom „**Bez prošlosti nema budućnosti - Prošlost mog zavičaja**“.

Jedan dio tog projekta pod nazivom „**Kako su živjeli naši predci?**“ ću prezentovati ovdje. U grupama smo uz pomoć roditelja, nena i deda, rodbine, komšija, ... istraživali način života naših predaka (prošlost naših porodica): odijevanje u prošlosti, dječije igre i igračke u prošlosti, predmete iz svakodnevne upotrebe, ishranu u prošlosti, prevozna sredstva, ... Saznanja smo bilježili, donosili artefakte, recepte, fotografije, predmete, narodne nošnje; modele, ...

Svaka grupa je uradila plakat o svojoj temi istraživanja, i naravno prikupila što više eksponata za našu razrednu izložbu bez obzira kojoj grupi je to bio zadatak, napravila kartice za izložbene eksponate.

Na časovima tjelesnog smo učili narodno kolo iz našeg zavičaja. Sve ovo smo uspjeli prikupiti i pripremiti za neke četiri sedmice. Zakazali smo razrednu multimedijalnu i interaktivnu izložbu i poslali pozivnice našim gostima i zvanicama.

Došao je i taj dan, naša razredna multimedijalna i interaktivna izložba.

„**Domaćica i domaćin**“, u narodnim nošnjama, su dočekivali goste i vodili ih od jedne do druge grupe, a učenici u grupama su se trudili da što bolje iznesu svoja saznanja i odgovore na mnogobrojna pitanja naših gostiju. Istovremeno se na projekcijskom platnu prikazivao dokumentarni film „**Kako se gradila HE Jablanica**“ jer su je naši predci gradili. U kutku ishrane smo svi mogli degustirati neka jela i pića iz prošlosti koje se napravile mame, nene, tetke, ...Nene su nam otpjevale jedan ženski bečarac karakterističan za naš uži zavičaj.

Mi smo našim gostima izveli (odigrali) narodno kolo iz našeg zavičaja – „**Poskakuša**“.

A na kraju, dječaci su sa očevima i dedama otišli u školsko dvorište da igraju „**Kamena s ramena**“, dok su djevojčice u učionici sa našim gošćama (nenama, mamama i tetkama) igrale igru „**Prstena**“. Svi smo taj dan mnogo naučili, lijepo se zabavljali, pa i dobro najeli. Žao nam je bilo što CTV Jablanica nije mogla taj dan doći da kamerom zabilježi naše aktivnosti.

DETALJAN OPIS

1. POLAZIŠTA

Sada sam učiteljica petog razreda, a tada sam bila učiteljica trećeg razreda. Moj razred su činili i čine učenici iz okolnih i obližnjih seoskih naselja. Zbog toga sam se još više iznenadila njihovim slabim poznavanjem svoje okoline, porodične prošlosti i onoga što ih okružuje. Puno vremena su provodili igrajući igrice na računaru, a manji dio vremena su provodili čak i u međusobnom druženju i zajedničkim igrama. Imali su dosta teoretskih znanja, ali njihova praktična znanja nisu

bila zadovoljavajuća. Sjetila sam se kako smo mi, kada sam ja bila njihovih godina, uživali istražujući svoju okolinu, svoj kvart, obližnju šumu, uživali družeći se i igrajući se raznih igara, kako smo uživali slušajući priče maminog amidže o tome kako je to nekada bilo.

Zbog toga sam se odlučila da nastavu Prirode i društva radim na drugačiji način. Odlučila sam se da radim projektnu nastavu, nastavu u obliku manjih tematskih projekata gradiva koje trebamo učiti po Nastavnom planu i programu, nastavu u prirodi, istraživačku nastavu, problemsku nastavu, nešto što će više motivirati i zainteresovati moje učenike za samu nastavu i učenje na konkretnom materijalu i primjerima, nastavu koja će se odvijati i na časovima drugih nastavnih predmeta: likovna kultura, tjelesni i zdravstveni odgoj, bosanski jezik i književnost, izvan učionice i škole ... Htjela sam ostvariti **„Školu bez zidova“** kako sam nekad negdje dosta davno pročitala ovaj naziv (termin). Također sam htjela da prilikom tih aktivnosti što više zajedno istražuju i sarađuju, što bi samim tim poboljšalo njihovu socijalnu komunikaciju sa vršnjacima. Osim onih akademskih i praktičnih znanja, htjela sam da čitav razred bude **„jedan mali istraživački tim“**, da i roditelji budu dio našeg tima, da nas naši zajednički uspjesi **„povežu u jednu cjelinu i osnaže“**. Sa svojim zamislima sam upoznala roditelje i dobila njihovu punu podršku. Do sada sam sa učenicima rad na ovoj temi **„Predci i potomci – Život naših predaka“** također radila sa istraživačkim grupama i završavala izradom i prezentacijom plakata. To mi je uvijek bilo nekako nedovršeno. Tražila sam moduse kako to da promijenim i poboljšam. I evo što sam odlučila da uradim

CILJ I ŽELJENI ISHODI

Cilj:

- Primjerenim igrama, aktivnostima istraživačkog, logičkog i praktičnog karaktera, učenjem, radom, aktivnom komunikacijom i odnosom prema sadržajima učenja upoznati društvene pojave, njihove promjene i zakonitosti u neposrednom društvenom okruženju;
- Osposobiti učenika za upotrebu različitih izvora znanja i primjenu stečenih znanja i kompetencija u svakodnevnom životu;
- Razvijati interes i radoznalost za sticanje znanja o društvu;
- Razvijati individualne sposobnosti i interesovanja učenika; iskustvo učenika u svakodnevnim školskim i životnim situacijama;

Ishodi:

- učenici će znati i razumijeti ko su i šta su predci i potomci
- učenici će znati i razumijeti da je on/ona potomak
- učenici će znati pojmove: prošlost, sadašnjost i budućnost, bliža i dalja prošlost

- učenici će znati i moći imenovati pojedine igre, pjesme i kola iz našeg zavičaja koje su pjevali i igrali njihovi predci
- učenici će znati i razumijeti fotografiju i njenu poruku
- učenici će moći prikupljati i katalogizirati artefakte iz prošlosti svojih porodica i svog zavičaja
- učenici će moći uspoređivati prošlost i sadašnjost u odnosu na: oruđa za rad, način života i rada ljudi, običaje, odijevanje, ishranu,....
- učenici će moći uspješno prezentovati stečena znanja
- učenici će moći pamtiti i imenovati pojedine igre, pjesme i kola iz prošlosti svog zavičaja
- učenici će moći prepoznati pojedine narodne nošnje
- učenici će moći uočiti značenje fotografije i fotogovora
- učenici će moći uočavati i stvarati plakate i objašnjavati poruke plakata
- učenici će moći izvesti pojedine igre, pjesme i kola iz prošlosti svog zavičaja, svojih predaka
- učenici će razumjeti zašto je važan pozitivan stav o svojoj prošlosti , prošlosti svoje porodice i prošlosti svog zavičaja
- učenici će razumjeti zašto stav o svojoj prošlosti (i prošlosti svoje porodice i svog zavičaja), odnos prema prošlosti treba biti pozitivan
- učenici će razumjeti vrijednost poznavanja vlastite prošlosti i prošlosti vlastite porodice i svog zavičaja
- učenici će razumjeti da kolo pripada tradicionalnom muzičkom stvaralaštvu BiH s utvrđenim pravilima (koreografija)

2. DETALJAN OPIS REALIZACIJE

Ovako je počelo:

I DIO (PRIRODA I DRUŠTVO) -Činkvina na riječ „**PORODICA**“.

Učenici su pisali svoje činkvine na temu porodica. Čitanje činkvina i izvještavanje.

Vrednovanje i ocjenjivanje činkvina (pisanje).

-Najavila sam cilj sata (projekta): *Danas ćemo početi izučavati naše porodice! O porodicama smo učili i prije, a sada ćemo malo više da se bavimo praktičnim radom i istraživanjem o našim porodicama.*

-Na čart (plakat) papiru (ili tabli) sam zapisala pitanje : **Šta znamo o našim porodicama i njihovim članovima?**

Tehnikom **“Brainstorming”** (*“Oluja mozga”*) učenici su govorili sve što znaju o svojoj porodici i njihovim članovima. Sve učeničke odgovore sam zapisala na čartu,bez obzira da li su tačni ili ne. Razgovarali smo o učeničkim zapisanim odgovorima i sumirali smo ih.

-Mini lekcija:

- Predci i potomci

-Učenicima sam dala upute za samostalan rad na tekstu prezentacije.

Čitali su tekst,i kategorisali u tebele:

ZNAO SAM	SAZNAO SAM

Davala sam dodatna pojašnjenja učenicima kojima je to bilo potrebno.

Izveštavanje učenika i popunjavanje razredne tabele.

-Zapišimo: (Učenici zapisuju u svoje sveske sa prezentacije)

PREDCI I POTOMCI

Naši roditelji, dede i nene, pranene i pradeđe su naši PREDCI. Oni su naša prošlost.

Mi smo POTOMCI naših roditelja, deda,nena... Potomci su naša budućnost. DJECA UNUČAD

PRAUNUČAD POTOMCI JA PREDCI NENE I DEDE RODITELJI PRANENE I

PRADEDE

-Kviz : *Predci i potomci (DA/NE)*

Kviz je urađen u tvrdnjama.

Učenici na pripremljenim listama na postavljeno pitanje označavaju križanjem (X) odgovor DA ako se slažu sa ponuđenom tvrdnjom ili odgovor NE ako se ne slažu sa ponuđenom tvrdnjom. Dati upute za učešće u kvizu i podijeliti listove za kviz.

-Zadak za parove:

Zamijenite u paru listove kviz pitanja.

Uz pomoć slajdova sa tačno urađenim odgovorima provjerite tačnost urađenih odgovora vašeg para.

Učenici provjeravaju tačnost. Vrednovanje i ocjenjivanje. -D.Z. Uradi svoje porodično stablo

II DIO (PRIRODA I DRUŠTVO)

Prezentacija „**Porodičnih stabala**“: Učenici pojedinačno prezentuju svoja „Porodična stabla“ .
Vrednovanje i ocjenjivanje. Najavljujem cilj sata.

Mini lekcija:

- Prošlost, sadašnjost, budućnost

Učenicima dajem upute za samostalan rad na tekstu prezentacije.

Čitaju tekst, i kategorišu u tebele:

ZNAO SAM	SAZNAO SAM
----------	------------

Kontrolišem rad učenika i dajem dodatna pojašnjenja ako je to potrebno. Izvještavanje učenika i popunjavanje razredne tabele.

Učenici dopunjavaju svoje individualne tabele u sveskama

-Zadatak za individualan rad:

Izlazne kartice:

Tri ključna pojma:

- Dopuni
- Prošlost je ...
- Sadašnjost je ...
- Budućnost je ...
- Izvještavanje učenika.
- Vrednovanje i ocjenjivanje.
- Zadatak za grupni rad: (zadaca)

Projekat „Kako su živjeli naši predci ?“:

Učenike grupišem prema karticama koje izvlače (odijevanje, predmeti, igračke, ...)

Dijelim im pripremljeno grupne zadatke: Svaka grupa treba da istraži jedan od segmenata prošlosti.

- 1.Odijevanje i obuvanje u prošlosti
- 2.Upotrebnici predmeti u prošlosti
- 3.Igre i igračke u prošlosti
- 4.Ishrana u prošlosti
- 5.Prevozna sredstva u prošlosti
- 6.Vremeplov

Dajem dodatna pojašnjenja i upute za istraživanje i prikupljanje građe,

artefakata, fotografija,...

III DIO (PRIRODA I DRUŠTVO)

-Prezentacija prikupljenih materijala za projekat

Grupe upoznaju ostale učenike sa materijalima, artefaktima, predmetima, fotografijama koje su prikupili.

-Izrada popisa materijala (katalogiziranje):

Svaka grupa priprema i sortira na svojim stolovima materijale koje je prikupila za projekat. Učenici popisuju sve materijale koje su donijeli i prikupili.

I-zvještavanje grupa:

Grupe prezentuju svoje popise prikupljenih materijala.

Ostale grupe saslušaju i daju svoje prijedloge što bi to još bilo dobro da uradi grupa koja je prezentovala svoj dosadašnji rad.

-Popis narednih zadataka i podjela poslova unutar grupe.

Prezentacija prikupljenih materijala za projekat

IV DIO: (MUZIČKA KULTURA)

-Na čart (plakat) papiru (ili tabli) zapisujem pitanje : Koje su pjesme pjevali naši predci?

Tehnikom "Brainstorming" ("Oluja mozga") učenici govore koje su pjesme voljeli pjevati njihovi predci (dede i nene). Sve učeničke odgovore zapisujem, bez obzira da li su tačni ili ne. Razgovaramo o učeničkim zapisanim odgovorima i sumiramo ih.

-Razgovarali smo o tome šta je ganga, kada i kako se pjeva, kakva može biti, ko je izvodi, ... (Posebnu pomoć nam je pružila grupa koja je istraživala - Igre u prošlosti. Oni su tu bili da bi nas sve ovo poučili.)

-Odabirali smo jednu narodnu pjesmu (gangu) koju smo naučili pjevati na časovima Muzičke kulture.

-Slušali smo izvođenje ženske gange iz Lizoperaca (snimak na youtube)

-Memorisali smo tekst gange i uvježbavali izvođenje gange. (Prilog broj 10 – tekst ženske gange)

-Nastavili smo sa uvježbavanjem gange, do nivoa uvježbanosti.

-Odabrali smo grupu djevojaka koja će na našoj izložbi izvesti ovaj ženski bećarac (gangu).

V DIO: (TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ)

-Na čart (plakat) papiru zapisujem pitanje : Koja su kola igrali naši predci? Tehnikom

“Brainstorming” (“Oluja mozga”) učenici govore koja su kola voljeli igrati njihovi predci (dede i nene). Sve učeničke odgovore zapisujem, bez obzira da li su tačni ili ne. Razgovaramo o učeničkim zapisanim odgovorima i sumiramo ih.

-Razgovarali smo o tome šta je narodno kolo, kada i kako se igra, ko ga izvodi, ... - (Posebnu pomoć nam je pružila grupa koja je istraživala - Igre u prošlosti. Oni su tu bili da bi nas sve ovo poučili.)

-Razgovarali smo i o tome kako su obučeni igrači kola, kako se zove ta odjeća i njeni pojedini komadi odjeće i obuće. (Posebnu pomoć nam je pružila grupa koja je istraživala - Odjeću u prošlosti. Oni su tu bili da bi nas sve ovo poučili.)

-Odabrali smo jedno narodno kolo (Poskakušu) koje smo naučili igrati na časovima Tjelesnog i zdravstvenog odgoja.

-Gledali smo snimak kola koje izvodi lokalni folklorni ansambl „Neretva“ (arhiva folklornog ansambla)

-Uvježbali smo korake kola i pripremili jednostavnu kratku koreografiju za dan izložbe

-Nastavili smo sa uvježbavanjem kola, do nivoa uvježbanosti.

-Odabrali smo manju grupu učenika koji će izvesti ovo kolo (dio kola) na našoj izložbi.

VI DIO: (BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST, LIKOVNA KULTURA)

-Zadatak za grupni rad:

Svaka grupa priprema i sortira na svojim stolovima materijale koje je prikupila za projekat.

- Zadatak za grupni rad:

Učenici su u grupama izrađivali plakate prema svojim grupnim zadacima:

- 1.Odijevanje i obuvanje u prošlosti
- 2.Upotrebnici predmeti u prošlosti
- 3.Igre i igračke u prošlosti
- 4.Ishrana u prošlosti
- 5.Prevozna sredstva u prošlosti
- 6.Vremeplov

Sortirali su prikupljene tekstove, fotografije, novinske isječke, uredno prepisivali na listiće u boji saznanja do kojih su došli razgovorima sa svojim dedama i nanama,

Kontrolišem rad grupa, dajem dodatna pojašnjenja, prijedloge i sugestije.

-Izveštavanje grupa:

Grupe prezentuju svoje nedovršene plakate.

Ostale grupe saslušaju i daju svoje prijedloge što bi to još bilo dobro da uradi grupa koja je prezentovala svoj dosadašnji rad. Popis narednih zadataka i podjela poslova unutar grupe.

VI DIO (LIKOVNA KULTURA, PRIRODA I DRUŠTVO)

-Pripremanje izložbe

-Iznijeli smo nepotrebni namještaj iz učionice. Svaka grupa je odabrala svoj prostor za prezentacije i poučavanje svoje teme naših posjetilaca (RWCT tehnika - uglovi za učenje).

-Grupe su pripremile svoje „uglove za učenje“: Postavili su plakate, napravili svoju izložbenu postavku, stavili kartice za eksponate, ...

-Pripremili su tekst koji će prezentovati (poučiti) posjetiocima.

-Generalna proba:

Mi smo svi (učenici iz razreda) bili posjetioci svakoj od grupa. Svaka grupa je prezentovala svoja saznanja. Postavljali smo im različita pitanja, sve ono što nas je još zanimalo, a oni su nam strpljivo i stručno odgovarali.

-Naravno ponovno smo probali i našu žensku gangu, kao i kolo „Poskakušu“.

-Odabrali smo domaćina i domaćicu naše tematske izložbe.

-Izrada pozivnica za izložbu

VII DIO (PRIRODA I DRUŠTVO)

-Dobrodošlica gostima na našu izložbu:

Domaćini izložbe su ih dočekali prigodnim riječima. Naš razredni hor je otpjevao jednu „gangu“ koja je karakteristična za naš kraj.

-Svečano otvorenje izložbe:

Domaćini izložbe su najavili riječima da je izložba „**Kako su živjeli naši predci?**“ svečano otvorena. Oni su posjetitelje vodili od jedne grupe do druge da bi pogledali našu izložbu.

-Zadatak za grupe:

Učenici su u grupama roditeljima i našim gostima prezentovali plakate i izložbene postavke prema svojim grupnim zadacima: (uglovi za učenje)

- 1.Odijevanje i obuvanje u prošlosti
- 2.upotrebni predmeti u prošlosti
- 3.Igre i igračke u prošlosti
- 4.Ishrana u prošlosti
- 5.Prevozna sredstva u prošlosti
- 6.Vremeplov

Obilazila sam sa gostima izložbu i postavljala ponekad neka dodatna pitanja kako bi učenici što bolje prezentovali svoja saznanja.

-Istovremeno se pomoću video topa na tabli prikazivao bez zvuka film : “Kako se pravila HE

Jablanica?“

-Degustacija jela iz prošlosti naših predaka koja su pripremile mame,nene,tetke

Zadatak za grupe: Igre iz prošlosti

Dječaci sa očevima,dedama,... su otišli u školsko dvorište da igraju igru „Kamena s ramena“.

Djevojčice su sa mamama u učionici igrale igru „Igra prstena“.

Zatvaranje izložbe.

DZ: Evaluacija dana :

I učenici i svi posjetitelji trebali su da napišu svoje dojmove i utiske sa današnje izložbe.

VIII DIO (PRIRODA I DRUŠTVO)

-Analiza i sumiranje roditeljskih evaluacija Zadatak za individualni rad:

Kviz : „**Kako su živjeli naši predci?**“ Kviz je urađen na sistemu ponuđenih odgovora, a učenici su trebali u tablicama označiti tačne odgovore.

Učenici na pripremljenim listama na postavljeno pitanje označavaju križanjem (X) tačnog odgovora.

Dati upute za učešće u kvizu i podijeliti listove za kviz.

Zadatak za parove:

Zamijenite u paru listove kviz pitanja.

Uz pomoć slajdova sa tačno urađenim odgovorima provjerite tačnost urađenih odgovora vašeg para.

Učenici provjeravaju tačnost. Vrednovanje i ocjenjivanje kviza.

-vrednovanje i ocjenjivanje učeničkih postignuća u toku rada i učenja na temi „**Kako su živjeli naši predci?**“

Mi smo i dalje nastavili istraživački rad na temu „**Prošlost mog zavičaja**“.

3. EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI

Mislim da smo uspješno ostvarili postavljene ciljeve i ishode kroz izučavanje i rad na ovoj temi – „**Kako su živjeli naši predci?**“.

Učenici su saznali i razumjeli ko su i šta su predci i potomci, da su on/ona potomak. Saznali su i razlikuju pojmove: prošlost, sadašnjost i budućnost, bliža i dalja prošlost. Mogu određeni događaj staviti u vremenski slijed.) Naučili su i izvodili pojedine igre, pjesme i kola iz našeg zavičaja koje su pjevali i igrali njihovi predci. Prikupljali su i katalogizirali artefakte iz prošlosti svojih porodica i svog zavičaja. Uspoređivali su prošlost i sadašnjost u odnosu na: oruđa za rad, način života i rada ljudi, običaje, odijevanje, ishranu,... Uspješno su prezentovali posjetiteljima stečena znanja. Stvarali su

plakate i objašnjavali poruke plakata, izlagali saznanja do kojih su došli tokom izučavanja svoje teme. (Prilog 13). Razumjeli su vrijednost poznavanja vlastite prošlosti i prošlosti vlastite porodice i svog zavičaja (Prilog 18) A da li smo zaista dosta toga saznali i naučili provjerili smo završnim kvizom. (Prilog 20). Dokaz su takođe i Liste za vrednovanje učeničkih postignuća tokom realizacije ove teme i projekta. (Prilog 21). Mislim da i fotografije, nasmiješena dječija lica, broj posjetilaca na našoj izložbi najbolje govori o uspjehu i postignutim rezultatima ovog projekta.

4. Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

Za implementaciju ove ideje bilo bi poželjno imati više vremena na raspolaganju, ali ovo je bio neki maksimum koji sam ja tada trenutno mogla izdvojiti za rad na ovoj temi. Ono što se u toku rada na projektu pokazalo interesantno i što su djeca željela još istražiti su bila i zanimanja naših predaka, stambeni objekti u kojima su živjeli, škole koje su pohađali naši predci, ... Neke od ovih učeničkih intereovanja smo istražili u nastavku projekta **„Prošlost mog zavičaja“** (zanimanja, škole, kuće, knjiga **„Priče mog dede“**, kuhar **„Recepti naših nena“**, ...).

Ono što bih sigurno provjerila prilikom ovakvih projekata je njihova obimnost. Meni je to predstavljalo problem, teško mi je bilo staviti fokus na samo jedan segment. Također bih se prilikom planiranja rukovodila razvojem učeničkih kompetencija za 21. stoljeće, što tada nisam imala u vidu. Iako, sada kada sam pravila osvrt na ovaj naš projekat sam uočila da smo snažno razvijali učeničke kompetencije za 21. stoljeće (kognitivne, emocionalne, socijalne i radno-akcijske kompetencije).

